

Apărarea Națională

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

Director:
Dr. DIONISIU BENEĂ
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Arad, strada Vicențiu Babeș No. 6.

Deviza noastră: „Hristos, Regele, Națiunea”.
„Vom lavi de-opotrivă în Jidanul parazitărilor și în Românul necinstit și înstrăinat.”

Apăre sub conducerea unui Comitet.
ABONAMENTUL PE UN AN:
Pentru plugari și muncitori — Lei 160
Pentru intelectuali — — — Lei 200
Pentru Institut și fabrici — — — Lei 500

Să-i demascăm!

Nu mai vrem să stăm impasibili față de exuberantele manifestări ale concelășenilor noștri jidano-maghiari din Arad, cari, sub masca unei mișcări artistico-culturale, cultivă și propagă ocultismul francmasonic și o imoralitate (de ce să recurgem la eufemisme?) de cea mai autentică marcă demi-mondenă.

Înțelegem să le respectăm liberă exteriorizare a oricărei elucubrații cerebrale, care nu ofensează orgoliul nostru național și morala ce o nutrim. Dar nu le vom îngădui d-lor acestora, ca să debiteze prea multă imperinență — jovială deallfel — la adresa răbdării și cuminenței noastre românești.

Deaceea, suntem decise să denunțăm opiniei publice fondul spiritual al celor ce nu scapă nici un prilej favorabil pentru a colporta cele mai abjecte și ireden-tiste afirmații, căutând să ne coboare sub nivelul „culturei”, ce le place să și-l aroage, cu atâta afișaj de reclamă.

Scărmănarea noastră va fi — ce-i drept — parțială, și, deocamdată, aceasta e și dorința noastră.

Vom scoate de sub perdeaua mult trâmbițatei culturi maghiare, rând pe rând și din timp în timp, toate speciile varietăților, și le vom descăptuși beteala jundrei înzorzonate, ca să dovedim că sub toga purpurie nu se ascunde altceva, decât o simplă sdreanță camuflată.

Pentru azi, scoatem din turbincă pe Szendrey Mihály și pe Major Béla. Unul, directorul teatrului maghiar din loc, iar altul, redactorul responsabil al ziarului „Aradi Közlöny”. Deci, doi ași ai culturi maghiare locale cu mare ascendent asupra opiniei publice. — Să-i privim prin prisma etico-națională, și să le descifrăm rostul, la razele obiectivității.

Szendrey Mihály, Don-Juan și francmason, a reușit să transforme teatrul maghiar din Arad într'un varieteu degizat. De câțiva ani, la acest teatru nu se joacă altceva, decât operele picante și piese (vorba vine!) imorale. Nu trece săptămână ca de pe scena acestui teatru — varieteu să nu se reprezinte o piesă cu artiste în pielea goală și cu artiști idem. Și aci e de notat ceva: d. Szendrey e maestru în alegerea grațiilor feminine. Nu poate fi cineva artistă sub directoratul d-sale, până ce nu trece examenul în buduarul său intim... Și mai e ceva: d. Szendrey este și franc-

mazon. Impreună cu d. Major fac parte din loja francmasonică din Timișoara, deci oculismul jidovesc. Dar despre aceasta, altă dată. Să revenim acum la teatru.

Noi ne punem, serios, următoarea întrebare: de ce nu boicotează publicul jidano-maghiar exhibițiile demi-mondene ale lui Szendrey? Ori, este în asentimentul lui, dându-i astfel creditul moral pentru a putea reprezenta rampa maghiarimeii din Arad? Dar cum se explică, atunci, osilitatea cu care e primit Szendrey de Șvabi la Timișoara? Am vrea să știm clar, dacă publicul minoritar din Arad agreează întru totul pe Szendrey Mihály. — Dacă da, atunci îi spunem curat românește: la așa cap, așa căciulă. Și ne vine să credem că nu greșim când spunem, că acesta este adevărul adevărat.

Din cele de-mai sus, ținând seamă și de presa reprezentată prin persoana lui Major Béla și amintindu-ne și de acel „club al ziariștilor”, cari, în realitate, este un bar, monden, — rezultă că elementele componente ale culturi maghiare locale sunt în preponderanță cele ce urmează: modernism demi-monden, francmasonerie și iredenism, căci uitasem să spun că multe operele, importate din Budapesta, conțin afirmații injurioase la adresa noastră (d'api cele din fițuicile ungu-reșii?).

Până când teatrul maghiar din Arad se va conduce după directivele actuale, Primăria orașului este datoare a-i sistă orice subvenție, iar comisia culturală a consiliului să-și facă datoria, oprind orice reprezentație imorală și anti-națională. Oct. Lupas.

Liga Apărării Naționale Creștine și partidele politice.

„Pe-al nostru steag e scris unire”. Aceste cuvinte sunt scrise la începutul cântării naționale române.

Ce cuvinte dulci și încântătoare la inima fiecărui român, această cântare au cântat-o și bătrânii și cu multă răbdare și cu mult dor au așteptat bătrânii noștri înfăptuirea Unirii, care este scrisă pe-al nostru steag. Iusă mulți din ei nu au ajuns clipele de mângăiere, căci au trecut la cele ve-cinice. Noi însă am ajuns o unire care s'a făcut la anul 1918 I | XII, unirea tuturor ținuturilor cu români într'un singur trup: România Mare.

Cu multă bucurie s'a făcut unirea ținuturilor cu români din partea românilor.

Insă străinii și dușmanii de veacuri ai națiunii române s'au cutremurat de această unire a noastră și s'au îngrijorat că n'or mai avea și pe mai departe iobag pe bietul de român.

Și atunci ce s'au gândit între ei? S'au gândit să faurească bombă otrăvicioasă și s'o asvârle în trupul României ca să se invenineze tot sângele națiunii românești și să slăbească corpul țării ca să pună iarăș ei mâna pe el, și să-l împartă între ei și să l roadă iarăș maivre-ș câteva mii de ani. Da gândul, care l'au gândit pentru făurirea bombei otrăvicioase, străinii l'au și făcut și le-a și reușit într'u câtva, căci bomba a explodat în sângele națiunii și l'a inveninat.

Această bombă sunt partidele cele multe politice și pline cu jdan, cari îndeamnă mereu pe români de un sânge să se dușmăneasă între ei, căci cu atât mai ușor li va putea exploata de truda lor, căci ei înțe ei, românii se vor dușmăni și nu-și vor da mâna de ajutor nici într'o chestiune căci de când cu atâtea partide a perit d'agostea un-nula față de altul, atât intelectual cât și țărani; prieteni nu se mai au bine cu toate că au luptat pentru acelaș unire, ba chiar și frați sunt, care sunt în dușmănie pentru că unul crede că partidul la care ține el este mai bun, celălalt că e bun acela la care el ține și dela partide se naște ura de moarte. Unii apucă a huli și țara că ar fi fost mai bine sub stăpânirea străină (adecă

în jug) decât acum și aceste vorbe sunt rostite chiar de fruntași ai națiunii la adunarea din Iași în primăvara anului 1928. (vezi „Lumea și Țara” Nr. 1928).

Insă marele medic carele este A. C. Cuza a studiat soarta românului ce-l pândește, s'a gândit la sufletul său că nu este bine a lăsa o națiune din neam mare să se prăpădească: națiunea românească, ci mai bine să studieze medicina pentru vindecarea națiunii. Și a și izbutit. Medicina pentru însănătoșirea sângelui a națiunii se află azi în farmacia marelui medic al neamului A. C. Cuza și farmacia este Liga Apărării Naționale Creștine. Datorii suntem toți fi neamului românesc să alergăm la farmacia L. A. N. C. ca să ne vindecăm sângele națiunii și să fim un corp sănătos adecă: România mare românească. Căci numai și numai dacă vom gusta medicina d-lui. Cuza numai atunci ne vom însănătoși sângele și va circula în tot corpul sănătos și numai atunci vom putea cânta cântarea națională „Pe-al nostru steag e scris unire”. Așa după cum se cântă azi, este numai vorbă fără fapte, tocmai cum am zice, că merg să mănânc și nu mai plec și tot fâșmând să rămân, atâtea înseamnă și cântarea de azi care este bofinavă de atâtea partide politice păcătoase.

Dușmanii națiunii s'ar bucura mult dacă noi românii am rămânea și pe mai departe neunți și în ură unul cu altul, căci atunci ar putea ei și în viitor să pescuiască în turbure. Insă noi trebuie să ne trezim căci a-bătut ciasul al XI-lea.

Fraților mai o pildă. Pentru ce trebuie să gustăm medicina lui A. C. Cuza?

Să ne uităm bine la iubirea străinilor față de noi românii, căci unde este o fabrică de a lor ori societate, pe români de al noștri nu-l primește în funcție cu toate că sunt în țara românească și dacă primește pe foarte puțini, ba chiar nici de muncitori și și ca muncitori sunt plătiți cu o plată de bajocură.

La noi în lneu este o fabrică unde toți funcționarii sunt jidani și români nu sunt numai anul de sămânță cu câteva clase primare; muncitorii români sunt plătiți cu 40 lei zilnic, până când străinul este plătit cu 150 lei zilnic, odale, încălzit și luminat, cu toate că de la zidirea fabricii au lucrat tot români și știe să lucreze căci când vine străinul în fabrică românii îl învață și după 2 sau 3 luni românul rămâne pe mai departe la lucru cel greu, iar străinul maistor și cu plata bună. De aici se vede iubirea străinului, căci e stăpân numai într'o fabrică dapoți dacă ar fi stăpân pe țară ar fi val de întreg poporul român.

Insă acumă după zece ani dela unirea ținuturilor cu români, ar fi vremea ca să ne stângem și noi puțin rândurile și să ne înscriem cu toții în L. A. N. C. ca să dovedim că suntem un popor deștept în țara românească.

Fraților, să stăm și să ne cugetăm puțin asupra celor de mai sus scrise. Se zice că muncitorul român este plătit cu o plată de nimic, iar străinii cu plată cinstită și românii sunt aproape toți dela vârsta de 13 ani că

Spre știință listelor spurcate.

Să meargă afară'n lume, cea fost ce este un român,
E luptător ca nimeni altul, când e călcat de un păgân;
E muncitor fără d'ntrecare și răbdător ca și pământul,
Dar val de lista cea spurcată, să o ferească Domnul sfântul
Să ncerce pragul lui să treacă, să fure sau doar să oțâțe,
Va plânge lacrima de sânge, va b'estema a măsei țâțe.
Mai bând ca oala e românul, răsbunător este și tigiul
Se aseamănă așa de bine cu cei ce locuiesc pe Tibrul
Primește ca un frate mare pe cel ce-l cer un adăpost
Să st-a, să s'odihnească'n pace, dar, să nu zică că e prost
Prim ște cum spune proverbul șarpele înghețat la sân
Dar să nu caute să îl muște, că vai și amar e de păgân
Să și țină ghiarele ascunse, iar colții între făclii să i ție
Așa ar putea să stea cât lumea în buna noastră Românie,
Iar de nu va fi în stare balele să își inghită
S'o steargă repede d'acea, plecarea să i fie pripită,
Căci mii fărăme se va face capul viperel spurcate,
Apoi să mai poștească alții adăpost la noi să caute.

Yak invalidul.
Brașov.

lucrători în fabrică și sunt și ei atât de deștepti ca și străinii, ba mai deștepti și obcinuți cu lucrul de fabrică căci se vede de acolo că străinul când intră în fabrică ca de recruta românul e ca instructor. Eu socotesc că pentru acela ca să arate jidanul românului că cu toate că românul e în Țara Românească, el, jidanul poate și pe mai departe să slăbească sângele românului, că i dacă nu-l va da plată, nu se va putea hrăni bine, nici el nici familia lui și va da ofița mai lute în el și se va curăți mai de grabă de pe această lume, iar străinul plătit cum se cade; se hrănește bine, familia și o înbracă elegant, iar românul e desculț în țara românească. Ce putem învăța dela dușmanii nației românești? ca să nu fim lăcomși pe mită după cum ei nu lăcomesc la economie prin muncitori români, ci mai bucuos plătesc pe alți de alte nații cu plată mult mai mare ca să ne zdrobească nația.

Căci dacă ar dar românului nu 150—200 lei la zi ci numai 80—100 lei apoi jidanul ar trebui să-și zăcească încă odată atâta de mare fabrica sa și tot s'ar umplea de muncitori români.

Destăptă-te române din somnul cel de moarte, uniți-vă toți în Liga Apărării Naționale Creștine, căci numai aceea vă va mântui. Jos partidele cele pline cu jidani și cu tot felul de trădători ai țării! căci până n'om fi uniți la olaltă, toți ne trebnici și vor bate joc de noi.

Iueu, Ianuarie 1929.

George Marian
țaran

Apucătură jidovească.

Atragem atențiunea oamenilor de bunăredință, că mulți jidanul cutreeră satele promițând — prin intervenția lor — dela anumite bănci jidovești bani împrumut, cu interese mici și ușor de primit. Țăranii lipsiți dau crezământ acelor javre și își intabulează toată averea pentru o sumă oarecare, primită ca împrumut pe termen lung. Dar la prima scadență este provocat să achite datoria întreagă și la caz că nu poate, i-se protestează cambiul, — vecselul, — se ține execuție și peste puțin timp se vinde la licitație pe nimic întreaga avere a bietului țaran debitor.

Se vinde, și ce credeți, cine o cumpără? Un jidan, unul dintre cei mulți cari licitează și cari toți sunt prieteni cu spurcatul de Iuda, care a ademenit pe cel lipsit să ia bani împrumut prin intervenția lui.

Iată, iubii cetitori, una dintre cele mai criminale apucături spurcate jidovești, pentru a sărăci neamul nostru și a deveni fili lui Iuda stăpânii țării românești.

Guvernul și pactul cu jidanii sioniști.

Ne bucurăm că, în decursul discuției la mesaj, afară de dl. Goga, care a sbiciuit guvernul s'a aflat și între majoritari adecă cei aleși pe listele guvernului, dl. Pamfil Șeicaru să arate greșala mare a guvernului care a comiso când a încheiat pact cu sioniștii.

Iată ce spune între altele, referitor la această chestiune dl. Șeicaru:

„Guvernul Maniu a încheiat pact electoral cu sioniștii. Ce putem discuta cu ei? Problema pământului palestinian? Respectând punctul lor de vedere, noi l-am trimite acolo să discute asemenea chestiuni. Dar ei își propun să fie sioniști în afară de parlament; iar în parlament să nu fie preocupați de această chestiune.

Obsesia de voturi minoritare a dus la slăbirea politicii românești și la abdicarea prestigului nostru de stat. Iată de ce se impune ca pe viitor problema minoritară să fie scoasă în timpul alegerilor dela lictația partidelor politice.

D. VAIDA: Ai devenit guvernamental.

D. ȘEICARU: Sunt guvernamental de 3 luni. Dvs. însă vă îndepărtați de opinia publică și eu n'o să mai fiu guvernamental.

În legătura cu aceasta, sperăm că dl. P. Șeicaru, deși a avut fericirea să fie ales deputat, nu s'a părăsit vechea carieră de ziarist și va continua chiar dela tribună și chestiunea deschisă de D-sa în ce privește pe jidanul bancher Berkovitz Elías „din clozet” pe care chestiunea noi n'am uitat-o.

Cu deosebire acum ar putea să-l scarmene pe jidan, ori poate?... atunci să avem pardonul...

Au fost Hunii sau Țătarii?!

Țăranii români loviți, tăiați de salbuteli din Țipar.

În zilele trecute, s'a întâmplat că bleții români din Sinteia Mare și celelalte comune, pe când se reîntorceau dela târgul de săptămână din Ch și neucrș, în apropiere de Sinteia au fost atacați, loviți cu furci de fier, tăiați și strâpuși cu baionetele de 5 soldați și 2 civili neromâni din comuna Țipari; între ei seafia și feciorul fostului primar din acea comună.

Mai grav a fost lovit Șeljan Ioan cu furca în cap, a fost dus imediat la Dl. Dr. Muscan, medic în Ch și neucrș, ca să-l lege-panseze.

Nu știu de ce viță vor fi fost acești rebeli teroriști, dar rugăm cu insistență autoritățile competente să-i caute, să-l afle și să-l pedepsească așa în cât să-i usture ochii și să nu uite întreaga viața lor răsplata sălbăticiilor lor comise față de bunii, blânzii și iubii noștri țărani, aleși pe urma atacurilor, cu capuri sparte, membre rupte și rani adânci tăiate în trupurile nobile de români.

O întrebare.

De ce oare Primăria din Cuvin se aprovizionează cu toate cele necesare dela prăvălia jidanului Lefkovic Hugo deși avem în comună și 2 comerțanți români? Poate fundcă și notarul este jidan și scrietorul Boldiș, venit aci din Ungaria, ca să pălmuiască pe țărani din Cuvin, cari merg să-l ceară informațiuni.

În această comună, afară de cele trei fițe prea cinstite și mai sus citate, abia mai sunt câțiva neromâni, oameni de treabă și aceștia și totuși o comună curat românească este administrată așa cum zise: de notarul jidan Gosztesz în frățietate cu Lefkovic și cu Boldiș.

Da bine ne mai merge!! Până când?? Vom reveni!

Sonet.

Din munți pustii în câmpuri înflorite
Cadavrele împolmolesc pământul
De par'că moartea și a săpat mormântul
În glia țării noastre, răstignite.

Isvoare de isbânzi nestăvilit
Își tremură pe drumuri grele cântul
Când oștile române ca și vântul
Rup lanțurile hoardelor cumpilate.

Ca o furtună groaza se întinde
Și'n gheara ei, pe dușmani îi cuprinde
Dându-le destul pământ și apă.

Cu sânge Mărășeștii îi adapă
De nu mai pot scăpare să și găscască
Că-i scump un pumn de țărână românească.

Delafântănele.

Proverbe despre femei

Chinezul: Limba femeii e o sabie, care nu rugnește niciodată

Arabul: E mai bine să ai două soții, decât una, căci se vor certa între ele și te vor lăsa în pace.

Francezul: Acela care își bate soția, face o prostie tot așa de mare, ca și acela, care bate un sac cu făină, căci se spulberă tot ce este bun și rămân numai țărâte.

Germanul: Femeia ca și soba își are locul acasă.

Spaniolul: Femeia e căminul, bărbatul e focul iar dracu ține loc de foale.

Rusul: Soacra ca și șunca e bună numai rece.

Românul: Femeia nebătuță, e ca moșă neferecată.

Ungurul: Femeia e bună numai când o b.ți.

Din partea societății „Infrățirea” primim următoarea:

Intâmpinare.

În ședința sa dela 18 Ianuarie 1929, Comitetul executiv al asociației culturale românești „Infrățirea” din Arad, a luat cunoștință despre articolul apărut în ziarul pamflet unguresc din Arad „Regeli újság”, prin care se aduc Domnului Dimitrie (Ștefan N. R.) Ciuceanu, Directorul școlii normale de învățatori din Arad, acuzațiuni de o extremă gravitate, articolul însuși fiind scris în termeni lipsiți de cel mai elementar bun simț și urbanitate. Cum din introducerea scrisorului articol și anume: „Între bandiții veniți din regat cel mai reprezentativ Goliath... reiese tendința fâșe de a crea dușmănie între români, asociația „Infrățirea”, consideră acel articol ca o insultă gravă la adresa tuturor românilor și pentru acest motiv a votat în unanimitate de voturi următoarea: Moțiune.

Românii arădani, fără deosebire de nuanță politică, strâns uniți în asociația lor culturală „Infrățirea” rămân solidari cu Domnul Dimitrie Ciuceanu, Directorul Școlii normale de învățatori din Arad, tot timpul cât acuzațiunile ce i se aduc nu vor fi probate prin dovezi baze pe fapte concrete. Considerăm articolul apărut în ziarul „Regeli újság” ca o insultă nerușinată a minorității maghiare la adresa instituțiilor românești școlare și ca o încercare de a introduce discordie între frați. Faptul, că presa ungurească din Arad nu a ținut de datoria sa să combată pe confratele ai mecat pe această pantă, ne îndeamnă să credem, că libertatea presei nu a fost apreciată și înțeleasă de către aceia, cari rămân solidari în mentalitatea de a ponegri pe români și instituțiile de stat românești.

Românii arădani declară formal, că refuză de a recunoaște vre-o deosebire regională între ei și frații lor din vechiul regat Declară, că vor fi solidari fără nici o limită ori de câte ori elemente iresponsabile sau vrăjmașe țării vor încerca, cu bună știință și sistematic a crea și întretre în vrăjmașie între români și-i avertizăm, că acestea tendințe au fost recunoscute și nu vor mai avea nici un efect.

Aso iația „Infrățirea” a luat notă de acțiunea juridică deschisă de Domnul Dimitrie Ciuceanu împotriva calomniatorilor și va aduce la cunoștința parchetului toate încercările de acest fel, punând opinia publică românească în gardă împotriva celor ce sapă la temeliiile unității naționale.

Această moțiune se trimite ziarelor românești din Capitala țării și din Arad cu rugămintea să o publice sau să o reproducă acele cari n-ar fi primit-o, însoțind-o de comentariile ce le va inspira revolta contra pescuitorilor în ape tulburi. Se trimite și presei ungurești din Arad pentru a lua cunoștință. Comitetul asociației „Infrățirea”, Arad.

**De vreți ca țara voastră
în veci s'o stăpâniți,
Distrugeți tot ce este
jidani sau jidaniți.**

Povestiri

Tovarășii Leib și Ițic la lucru.

de „Romulus Damian”

(continuare)

În vreme ce Leib Moritz măsură vinul și Ilie scotea din săculeț de ale mâncării, intră în crâșmă un domn bine îmbrăcat, mic, gras, plin la față și cu mustața tunsă cu îngrijire. Crâșmarul văzându-l, îl întâmpină, de după teighea, în „lidiș”, puse sticla plină pe teighea, lângă cea cu sifon, și apoi întinzându-i dreapta schimbă câteva vorbe cu el.

Când Gheorge și Ilie văzură intrând pe străin schimbând priviri de mirare, apoi îl dădură „bună seara”, fără a primi cuvenitul răspuns. E a, fostul crâșmar, bancherul Ițic Hornstein. Venea cu automobilul său luxos din Dorna-Căndreni, unde vânduse la licitație publică toată averea a patru plugari români, ce împrumutând bani dela el, camăta crescuse acum cu de 9 ori, cât capitalul.

Cu banii, plugarilor români, proveniți dela licitație, Ițic Hornstein trimisese imediat pe omul său, Ștrul Nathan, la București, spre a lua parte la licitația unei exploatare de pădure din Bucovina, adaugând că dacă va întâmpina greutăți să nu se uite la „câtiva lei”, dar să miște toate pietrele.

Toate aceste le spunea, șezând pe scaunul din fața teighelei, fără remușcare și rușine, cu un ton sigur pe noua afacere, și ca o lecție pentru consăngeanul său, care îl admiră și-l felicită la rândul său. Apoi Leib duse sticla cu vin și sifon la masa celor doi drumești.

Da voi de unde veniți întrebă, într-o bună românească, Ițic pe Gheorge întorcându-se puțin cu fața spre el, în vreme reîntorcându-se Leib Moritz dela masa lor, se postă la dreapta răzamat de teighea.

Dela Dorna, răspuse Ilie în locul lui Gheorge.

Aha, a-ți fost la târg? Ce a-ți vândut, și cum a fost târgul?

Am vândut o lapă să grăbi a ră-

spunde Gheorge cu gând deschis... și măne vin să-ți dau banii, mai adăogă el. Căci acum ai mare nevoie să cumperi și pădurile noastre cu banii nostri, complectă, ironic și scrâșnind din dinți, Ilie.

Nu e nevoie să te mai ostenești până la mine bade Gheorge, zise Ițic ridicându se de pe scaun și înaintând spre masa lor, scoase din buzunarul dinlăuntru al vestonului un portvisit cu 3000 de lei, și din el o poștă pe care arătând-o din mână dreaptă adăogă: „Poțim poșta plătește-o”.

Gheorge bucuos că nu trebuie să pornească la alt drum nou, scoase cu dreapta din sân un săculeț mic, cu bani, legat cu sfoară de grumaz, îl desnodă dela gură, scoase toți banii și numără pe masă 1300 de lei, băgând restul de 10,000 de lei în săculeț, pe care îl vără apoi iar în sân.

În vreme ce Ițic băgă repede banii în buzunar, și Ilie examina poșta, constatând că e străină, una de 575 de lei semnată „Todor Bucur”, Leib Moritz schimbă colorii pe față și deveni neliniștit.

La observația lui Ilie asupra poștei străine, Ițic răspunde cu aroganța ce caracterizează pe semenii săi: „Ce ești orb, moi! Apoi silit a recunoaște felul său de cinstie, se prefăcu că caută în buzunarele hainei după cea adevărată, zicând cu ton schimbat în dulce: „Nu face nimic bade Gheorge, iată îți dau o chitanță, urmând, poșta să-ți trimit în plic cu poșta. Doar oameni suntem și ne cunoștem, nu de eri nici de alaltăieri!”

Ilie tăcând, Gheorge primi chitanța și apoi o băgă în șerpar. Apoi Ițic dându-le mâna să reîntorse la locul său, își toarnă în pahar bere din sticlă și bău, apoi reocupându-și locul așteptă pe Leib Moritz, ce între vreme servea din nou pe un ungar, lucrător de pădure, ce bea, sticluță după sticluță de răchie, trăgând dintr-o lulea scurtă c'un clucure verde la margine, scuipând mereu pe jos, și din când în când bolborășind cuvinte neînțelese. Ungurul șede la masa primă, dela intrare, în colțul opus celui lui Ilie și Gheorge, și în fața sa avea pe pardosea, două se-

„Amorul un copil pribeag”

Al dracului mai sunt și carpenii (pardon, ungurii) ăștia câte odată. Când fac și ei câte o năzbăte, apoi o fac boacănă de tot. Ia să vedeți ce făcuse unul:

Acum câțiva ani, pecicanul Ștefan Bartók a plecat din cauza mizeriei în Vechiul Regat, pentru a-și găsi de lucru. Fiind bălat fercheș, a fost angajat, numai decât, ca vizitator la un boier din Târgu-Jiu. Treaba și-o purta Pișta alca bnișor. Le plăcea la toți de el, și era iubit, îndeosebi, de o fată a supraveghetorului moșii boiereștii. Pe frageda Măriuca o fermecase mult fața română și pomădată a cavalerului birjar-pecican... Ei, și dacă ea îi jurase amor, ce era să facă bietul Pișta? Să dea napoi? Perească Sântul! Doar și dânsul era om ca toți oamenii. Numai că... Pișta — vezi bine — și-a cam vârat nasul unde nu l-a fert oala, așa că tatăl fetei la țintit într-o bună zi cu arma, dar nu l-a nimerit. Bucuros că a scăpat cu viață Pișta își face calabalăcul și vrea să plece. Dar fata — oh, fetele de astăzi! — nu vrea să-l lase odată cu capul. Mai bine moartă, decât fără Pișta.

Inimă de piatră să fi avut și tot te-ai fi îndușogit de suspinele Măriucă. Pișta nu putuse nici el rezista. Se decise, deci, s'o ducă și pe dânsa cu el. — Dar de unde bani de drum, și cum s'o fure de sub supravegherea atentă a tatălui ei? Cam greu, dar totuși credea că e posibil. Și Pișta a aflat cum: l-a spus fetei să câștige, pe ascuns, dela tatăl ei niște parale; a pus-o într'un sac, și a dus-o fără nici o frică, la gară. Ajuns aici, pune sacul cu Măriuca jos, și își schimbă deodată idelle, căci numai acum și-a adus aminte nenorocitul, că are o femele și doi copii la Pecica. Își scoase bilet, se urcă în tren, și lăsă pe Măriuca în sac pe peronul gării din T. Jiu. Când a pornit trenul și a înțeles că a fost înșelată, Măriuca a început să strige și să plângă desnețădăduită. A fost scoasă, sârmana, din sac, și dusă la parter. Ce va fi pățimit acasă, e treaba ei. Chestia e că Pișta a fost pe tren foarte vesel, pentru că avea în buzunar 40.000 Lei, dela Măriuca. Probabil că își va fi zis: no ke t're minunat! Bine, bine Pișta, dar poliția-i în urma ta, și ai să dai de dracul... O. L.

Increstări pe răboj

Domnule Director,

Citind și io pân ziara că guvernul ăsta alu domnu Maniu va da girept de vot și la mueri în trebile comunale, vă rog să publicați rândurile mele ca să vadă domniile dă sus că noi n'avem lipsă d'asă ceva mă rog. Pântrucă iacă dă ce: noi, nici noi de noi nu ne șcim conduce, d'apoi când s'or mai băga întră noi și muierile, atunci o fi curat turnu Văvilonului. Și io nu știu mă rog ce drag lo apucat pã domnu Maniu așa tare dă muierii, că io am auzit că dumnealui nici nu are nevastă, io cred că băg-sama io fi tare ciudă pe ele, că noi mă rog ș'acuma bacem pã iele dă mere dungă d'apoi ce o fi dă ele când vor ave și voi c'atunci trăbă să fi tot cu băta după ea tãtã ziua ca să nu meagã la corteșit numa să își vadă naibii de lucru. Unii spun mă rog că doamnele așcea ce sor tãtãt pãru vreau să vină legea ăsta, că zăc ele că acuma nu li să mai poace spune minte scurtă șã pãr lung, pântrucă au șã ele pãr scurt acuma. Numa să nu le creg-ți că spun girept, mă rog la domnu, pântrucă ele au acuma șã mai puțanã mince. Nu viget șã dumneavoastrã că cum mai duhãnesc și cum mai dau din picioare dă parcã s tremurici nu alta. Nu zo, noi nu vrem mă rog să aibe șã ele girept, pântrucă viget dumneavoastrã cum îi șã la noi în sat: primaru face ce vrea el. În un prost vai dă el, dăpu el nare baiu ăla, că face șã el mă rog poliția. Căce partiile or fost pãnã acuma în tãce o fost și fi tare a dracului mă rog că tãdãuna când sã schimbã guvernul atunci trece șã el dãn partidul care o căzut dãla pucere în cea ce vine la pucere. O mãncat amãrãu o gãmãșã dã bani cu primãritu ăsta, fiindcã îi suspendat acuz acuz dãn el. Acuma cu face-re bugetului o pus nișce sume mă rog dã tot mari numa ca să poată șterpeli șã el ceva că zăce co zãc că doarã nu șo mãnca el averea pãntu sat. Dăpu averea nu șo mãnca el așa domnule numa cu lenevia șã cu politica lui o gatã, că-i un lenos șã giuãmãtace, dăși să laudã când zăce cineva câtã el că iarã zboarã dãn primãrit, că oãla coarnile plugului nul poace țape nime mă rog. Asta-i tare drept domnule șã mai ales dãla coarnile ce le are el.

O, aș mai avea mulce să vă scriu despre primariu ăsta. Dăpu le las pãntu altã datã, acum Vã mă rog odatã ca să faceți orice domnule Directãr, numa ca să capice muierile drept de vot. A mea știu că nu lo dori încurãnd, că io am șã început să-i mäsor spinarea ca să nu se prea dãșmerge șã să doreascã drept dã vot.

Vã sãlut cu toatã cinstea și mã iertãți.

Teodor Sãcure

Reclama este sufletul
comerțului

cori bine ascuțte, una mare cealaltă mai mică.

Afarã se înserase de-a binele, și când Leib Moritz se urcase, pe un scaun spre a aprinde lampa, ce sta spânzurată în mijlocul crășmei, un nor de praf înlãntuit în cercuri de hoibură venitã din senin, intrã în crășmã și stãnsã lampa, abia aprinsã, și chibritul arzând din mâna lui Leib.

Ilie și Gheorghe eșirã imediat afarã și depe scãrile cele patru, cel dintãi de pe treapta a doua al dolea depe a treia, cercetând cerul vãzurã cum dela sud, depe valea Bistriței și depe a Sretului, grãbea cu pași de fulger spre ei un bãlaur de nor negru, cu mai multe guri deschise de prea multã încãrcare, altul la întrecere cu acesta dela apus, și un nãpraznic vânt șuerãnd dela sudvest. Descãrcãrile atmosferice ce să succedau ca clipa nãlucoasã, prevesteau o teribilã deslãntuire și în sufletul drumeților intrase un cutremur de spalmã și zguduiri de griji.

Drum-ții se închinarã facându-și de trei ori cruce, și apoi fãrã a mai sta pe gãnduri, bãgarã cãruța cu cai în ogãna crășmei, la adãpost.

Abia isprãvirã când de sus cãtea un potop de ploaie, ce zbuclumãtã de un alt vânt, de mare, izbea fãrã milã în tot ce li sta în cale și fãcând să plângã vãzduhul de atãta groazã.

Cãt ai bate d.n palme, fu umplut de ploaie automobilul lui Ițic, care silit de a renunța la continuarea drumului, numai cu greutate izbuti a-l băga în curte.

Ițic fiind plouat ca un șoarece rãtãcit de spaimã, fu conșus în locuința lui Leib unde, premenindu-se cu alte haine, puse cu aceasta la cale un plan în obșnuința silnicã pentru jefuirea banilor lui Gheorghe și lie. Apoi luarã masa împreunã Leib Moritz având prijiã ca servitoarea sa Rebeca să închidã bine crășma.

Dupã o zãbovire de un ceas Ițic și Leib revenirã în crășmã, luând loc la masa drumeților confunzãți în gãnduri și griji pentru ai lor de acasă, ce desigur așteptãndu-i se gãndeau la ei și erau nu mai puțin îngrijorați.

Vorbirã despre lucruri de gospodãrie, despre mersul tãrgurilor și apoi despre administrație, pe care Ițic dela

Obrãznicie jidoveascã.

Știm cu toți în ce stare de com-pãțimit se aflã întreagã țara. Pe fiecare român îl doare de neajunsur le și umilirile prin cari trecem, numai jdanul se bucurã de nãczurile noastre, numai el este obraznic și nepãsãtor, și își bate joc de sãrãcia noastrã. El cumpãrã pe prețuri de nimic și jefu-esc avutul țãrii noastre atunci, când țãranii sunt nevoiți să și vândã produsele lor și tot lor, bietlor țãrani și funcționarilor, le vând pe prețuri înze-cite, când sunt constrãnsi să se apro-vizioneze cu acele produse din comerț.

Un bun prieten din comuna C. Bucovina, ni se plãnge că dacã vreau să vândã vite, ouã, galite etc. jidanii le promit un preț de rușine și îi mai în-funtã, zicându-le celor neajãți: merg-ți la Cuza să vã dea mai mult. Din fabrici, românii sunt dați afarã, înlocuiți cu străini etc.

Fie însã șguri Ițig Mozeș Abrahamovici și ceilalți prieteni de al lui, că va veni vremea, când fiecare cu-vânt de ocarã, palmã și fiecare ban înșelat din sudoarea românului, va fi răzbunat; și încã sperãm că nu peste prea mult timp.

Rugãm achitați abonamentul!

Sã mai și rãdem...

Din școalã.

Învãțãtorul: La ce se întrebunțezã penele de gãscã?

Șloimil: La... la... (tace).

Inv.: Nu v'am spus și în ora trecutã? Ce aveți acasă'n pernã?

Șloimil: Steluițe.

Jidanul religioș.

— Tu se zici rugãciuni chet're le-hova aici acase, Rebeca draghe, cu pruncule la olaltã, che io merge la tri-bunal și pune jurãmint.

— Noa și care rugãciuni se zic'o?

— Zice tu rugãciuni pentru jurãmintu strimb.

Deductie.

Ițig: Ai vezut așa scandal, Sali? Prunchule nost, Sami, iarã buctat la exament?

Sali: Noal Tu nu buctat de trei ori cu ghișefu teu și totuși este tu bogat; așteaptã darã' pãnã ce bucta și Sami di tri ori și fi la el om invãțat.

Informațiuni.

Din oraș și județ...

— În sãptãmãna trecutã a fost ase-sinatã la Arad profesoara de muzicã Schleiszner de cãtre indivizi necu-noscuiți. Se crede că a fost ucisã pen-tru a putea fi jefuitã o vioarã în va-loare de jumãtate milion Lei. Poliția cerceteazã cazul.

— Au fost mușcați de un cãine tur-bat urmãtorii locuitori din Sãmbãteni: Ioja Ardelean, Lazar Popi și vãd. D. Pecican. Toți trei au fost duși la insti-tutul antirabic din Cluj.

— D. Daniel, funcționar la poșta din Arad, a fost escrocat de giuvaer-giul Iosif Frank în urmãtorui mod: Daniel dãduse lui Frank spre vãnzare un briliant în valoare de 160.000 Lei, primind ca garanã dela Frank o cutie sigilatã, în care acesta spunea că are niște pietrii de valoare, puse sub sigil pentru a nu putea fi falsificate. Funcționarul de poștã n'a mai cerut giuvaer-giului sã-i arate conșinutul cutiei ei, fiind om de bunã credințã, s'a increzui în cele spuse de dânsul. Mai deunãzi, pãrãndu-i-se lui Daniel cã așteaptã prea mult timp pãnã ce îi vinde Frank briliantul, s'a dus la el acasă sã-i cearã socotealã. Dar pe giuvaer-giu nu-l mai putu gãsi, cãci a dispãrut din oraș. Bãnuind cã trebuie sã fie ceva la mijloc, s'a dus enervat acasă și a desfãcut cutia sigilatã, în care, spre marea lui desnãdejde, n'a aflat decãt niște pietroaie fãrã nici o valoare. A înștințat cazul poliției.

D. Ascanțu Crișan, dir. liceului „Moise Nicoarã”, și d. Ion Lipovan, prof. de muzicã la șc. norm. din loc, au convocat pe ziua de 2 Feb. pe toți conducãtorii de coruri și fanfare din județ, pentru a pune baza unei asociații a corurilor și fanfarelor din jud. Arad. Scopul asociației va fi: rãspãndirea muzicii la sate; organizare de concursuri corale; cursuri de perfecționare pentru conducãtorii de cor și fanfare, și înființarea unui conservator de muzicã la Arad. Le dorim tot succesul.

inceput, o declarã lipsitã de orice normã de disciplinã și armonie, de coruptã și chiar de imoralã... dar ca un admirabil prilej de îmbogãțire pentru cei isteți și șmecheri. Bani, și iar bani, să ai, și atunci toate porț le fi-se deschid, și ești primit și servit ca un prinț încheie Ițic, bătând cu palma dreaptã în masã, ridicãndu-se apoi în picioare.

Ăzã! Furche blye, fi aprobã Leib, ridicãndu-se deasemenea în picioare. Iacă ni, io venit din Rosia acili, minchenăș cãștigat briviet di bãoturã și la gh seft. La noi trãboie mulche pariale încã, pãnã fim stopãni ca la Rosia. Acuma io face la voi cinste, una glajã vin dulci din Rosia, pãnã siã pluã și furchiuna, și voi nu trãboie plãchește la mine, nimica.

Afarã vijelia de vânt își înãșpri vutele ce să putea bine auzi din crășmã, ploaia cãdea tot mai mult, și din când în când cerea stãruitor intrare prin ferestri și ușã.

Sã făcuse ceasul 11 când Leib Moritz puse pe masã o sticlã de vin înfundatã, în cinstea drumeților, pe

care Ițic începuse a-i lauda și curteni, frecãndu și apoi mâinile de bucurie prefãcutã și zãmbind, din ochi, lui Ițic. Aducãndu-și apoi aminte de ungurul lucrãtor se dusãse la masa sa, gãsindu-l dormind din greu. Spre a se con-virge că nu să prefãce în scuturã de brațul drept și îi scuse să mai bea o sticuitã. Ungurul bucuros că i se oferã un ch lipir acceptã și apoi beuse dintr'o singurã înghiturã întregul conșinut. Cateva clipe în urmã adormi din greu, producãnd felurite voci de hor-cãiatã. Bãutura specialã oferitã de Leib își dovedea efectul ce nu pãmite bãnueli, și ungurul dormea tun.

Fix la ora 12 din noapte dormea greu, cu capul pe masã în mâini, și lie și Gheorghe. Orice încercare de a-i deșteptã era zãdãrnicã, fapt despre care să convinsese de mai multe ori Leib.

Când vãzu reușit planul sãu, Ițic desnodã din dosul gumãzilor sfoara sãculețului cu banii lui Gheorghe, îl defãcu, scoase banii numãrãnd pe masã 10.000 de lei, apoi scoase din buzunarul stãng al hainei sale 10 bucãți de hãrtie de zlar în mãrimea bancnote-lor de o mie, pe care le tãtãse în locuința lui Leib dintr'un ziar, le împãturã în patru, le vãrã în sãculeț, îl legã la gurã și apoi îl puse de unde îl luase. (va urma)

